

LBRIS

We know
books

Jean-Loup Bonnamy

OCCIDENTUL
DEBUSOLAT

Traducere din limba franceză și prefață de
Teodor Baconschi

Spandugino

Cuprins

PREFAȚĂ de Teodor Baconschi	
Occidentul contemporan și narcisismul penitenței colective	9
INTRODUCERE	15
Besançon-Belfort	15
Ciocnirea civilizațiilor pe teritoriul nostru?	16
Reacția paradoxală	17
1. IMIGRAȚIA: AȚI SPUS CUMVA	
„DECOLONIZARE”?	23
Lucruri trăite: Zemmour, imigrații și MEDEF	23
Cazul francez: omniprezenta problemă identitară	24
„Francezii nu mai vor să practice anumite meserii”	26
O economie de țară colonială	29
Importul de muncitori...	31
... și importul de consumatori	33
Angoasa demografică	35
Refuzul democrației	37
Discurs moralizator și spirit misionar	39
Să renunțăm la neocolonialismul migraționist.	40
2. DECIVILIZAREA	42
<i>Abaya</i> și <i>joint</i> -ul	42
Căutarea identității.	43

Disparația sacrului	45
Iubirea-ură	48
Șocul inculturilor	51
Efectul imigrației asupra imigranților	53
Un pustiu antropologic	57
Dublul standard	58
Angelismul, o piedică sigură în calea asimilării	59
Imperative contradictorii	62
3. ASIMILAREA ÎN DISCUȚIE: CUM SĂ REPUI	
LUCRURILE LA LOCUL LOR	65
Te integrezi, da. Însă în ce?	65
Un parfum decadent	66
Când lauzi cauzele și respingi efectele	67
Ce ați făcut din Republică?	70
Efectul discursului antirasist asupra imigranților	72
Diego și urmările sale	73
4. GENEZA NEO-ANTIRASISMULUI	76
„Radi e tovarășul meu!”	76
Istoria unei manipulari	77
Anexarea Marșului Beurs	77
De la Troțki la Mitterand	79
Un trecut care nu trece	83
Ambianța anilor 1980–1990	85
Impulsul dat de Jean-Marie Le Pen	87
Insuportabilul paradox al neo-antirasismului	89
Decretăm că ești rasist	90
La fel ca în Statele Unite	93
Ați spus cumva „Negru-Alb-Arămiu”?	94
5. DE LA CLASĂ LA RASĂ (I). SENTIMENTUL	
ANTINAȚIONAL	97
Când stânga trădează poporul	97

Anii gologanilor, anii antirasismului	98
O nouă sensibilitate antinațională	100
Cum a dispărut lupta de clasă	103
Obsesia identității și obsesia victimizării	105
6. DE LA RASĂ LA CLASĂ (II). UN PROLETARIAT	
SUBSTITUTIV	108
Cântecul lui Jean Ferrat	108
Decepția de după Mai '68	109
Problema islamo-stângismului	114
Contradicțiile stângismului cultural	118
Întoarcerea la izvoare	120
7. PENITENȚA, UN ETNOCENTRISM ALB	122
Râsul boxerului	122
O problemă americană cât se poate de reală	123
Indignarea selectivă	124
Penitența – sau cum să rămâi în centrul terenului	126
Nedreptatea scuzelor unilaterale	131
Realitatea sclaviei	132
Care este impactul asupra vieții minorităților?	144
8. MINORITĂȚI DIVIZATE	146
Războiul tuturor contra tuturor	146
Adesea îți detești vecinul	147
De ce Occidentul pierde războaiele	149
La fel și în Occident	151
Indignarea selectivă	156
„Afacerea Pierre” sau limitele dreptei identitare	160
Trăim oare o „ciocnire civilizațională” cu islamul?	165
9. CRIZA REPREZENTĂRII ȘI REVENDICĂRILE	
COMUNITARE	170
În poncho la facultate	170
Criza reprezentării	171

Despre „modelul” american	175
Ingerințele americane	182
10. MIȘCAREA WOKE, SUPREMA EXPRESIE	
A DEBUSOLĂRII	185
Lucruri văzute: Paris – New York	185
O pistă falsă: filosofia franceză contemporană	186
<i>Woke</i> , o mișcare sectară	187
Întoarcerea ereziilor medievale	188
<i>Woke</i> -ism și Iluminism	190
<i>Woke</i> , imaginarul american și puritanismul protestant ..	193
Un protestantism <i>zombie</i>	197
<i>Woke</i> -ismul, reflex al societății americane	199
11. WOKE-ISMUL GLOBALIZAT	
Bruno Solo față în față cu George W. Bush	203
Americanizarea înseamnă adoptarea mișcării <i>woke</i>	205
Minoritățile anti- <i>woke</i>	207
<i>Woke</i> -ismul ca sursă a slăbiciunii geopolitice	211
CONCLUZIE: Ce-i de făcut?	215
MULȚUMIRI.	217

Occidentul contemporan și narcisismul penitenței colective

Cartea de față ilustrează, dacă vreți, genul *reportajului de idei*. Nu e o cercetare riguros academică, dar nici un reportaj clasic, la fața locului, ci o insolită combinație între analiza istorică și radiografia socială a prezentului. Există mulți gânditori care, de la Oswald Spengler, trecând prin Keyserling și ajungând la Emmanuel Todd, anunță „declinul Occidentului”: unii prezintă fenomenul ca pe un proces „organic”, specific tuturor civilizațiilor și, prin urmare, implacabil; alții sunt autori-diagnosticieni, care identifică maladia și propun o sumă de remedii. În *Occidentul debusolat*, Jean-Loup Bonnamy mizează, cu optimismul relativ al cvadragesimului, pe ideea că Franța (și Europa în general) se poate salva, dacă va reuși să iasă din sfera de influență culturală americană. Și asta pentru că polarizarea dintre progresiști și conservatori, împinsă la limita războiului civil, nu corespunde dinamicii societale a bătrânului continent, ci ilustrează acumularea unor tensiuni și utilizarea ideologică a unor frustrări colective tipic americane: în pofida parteneriatului strategic euroatlantic, cheia de boltă a democrațiilor occidentale, nimic nu ne obligă să importăm din Statele Unite

Imigrația: ați spus cumva „decolonizare“?

Lucruri trăite: Zemmour, imigranții și MEDEF¹

Odată, la ieșirea dintr-un platou de televiziune, am avut prilejul să vorbesc cu o responsabilă MEDEF. Exponentă a înaltei burghezii, aceasta îmi împărtășea admirația sa pentru Éric Zemmour, pe atunci candidat prezidențial. Îmi spunea cât de mult urăște *woke*-ismul, cât apără identitatea franceză și cât își dorește ca delincvența să fie pedepsită mai aspru. Se grăbea să adauge că, „dacă va fi ales, acesta va fi nevoit să-și schimbe opinia despre imigrație și să legalizeze pe scară largă clandestinii, care, dacă ar fi dați afară, ar duce la faliment nouă din zece terase cu clătite din Paris”.

O astfel de remarcă dezvăluie starea de spirit a unei părți din patronat. Imigrația este stadiul ultim al colonialismului². Ea nu e rezultatul penitenței, așa cum cred adesea unii oameni de dreapta, ci mai curând voința ascunsă de a continua cu alte

¹ Mouvement des entreprises de France, organizație patronală fondată în 1967 (n. red.).

² În 1916, Lenin scria *Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului*, unde revoluționarul rus analiza colonizarea ca pe o urmare inevitabilă a dezvoltării contradicțiilor specifice capitalismului.

mijloace proiectul colonial, adânc ancorat în imaginar și în structurile socioeconomice. Franța nu și-a revenit după căderea imperiului, când s-a văzut redusă la dimensiunile Hexagonului, așa că reproduce o structură imperială pe propriul teritoriu.

Cazul francez: omniprezenta problemă identitară

Dezoccidentalizarea lumii suscită o angoasă care, în cazul francez, primește mai cu seamă o dimensiune identitară.

Ce e relevant în scena din tren, relatată anterior, este prima reacție a controloarei, care a preferat să bată în retragere în fața acuzațiilor de presupus rasism. Pentru a câștiga partida, contravenientul n-a trebuit decât să fluture talismanul acuzației de rasism. Eficacitatea acestei tactici a fost neutralizată însă prin curajoasa intervenție a unui agent de securitate imunizat grație originii sale. Vedem aici ponderea unui discurs antirasist profund ancorat social și capabil să impregneze până și mințile oamenilor. Nu e vorba despre ciocnirea a două civilizații, ci mai degrabă despre o disfuncție internă a Occidentului. Acest aspect este cu atât mai surprinzător cu cât rasismul a scăzut considerabil în societățile occidentale, în raport cu restul lumii. Pe măsură ce datele sunt tot mai absente din realitate, discursul antirasist devine omniprezent. Cu cât faptele denotă mai puțin rasism, cu atât mai mult se vorbește despre rasism. Rasismul de nicăieri, rasismul de pretutindeni: iată rodul obsesiei identitare specifice vremurilor noastre. În Africa sau în Birmania, riști să fii masacrat de o etnie rivală; în China, musulmanii uiguri sunt deținuți în lagăre de concentrare; în India, musulmanii și creștinii sunt victime ale abuzurilor comise de naționaliștii hinduși... Nu vedem așa ceva în Occident.

Identitatea, diferența, originile au devenit mize majore ale dezbaterii publice, așa cum nota regretatul sociolog Paul Yonnet, încă din 1993:

Competiția pentru legitimarea trecutului identitar, recursul conservator la salvagardarea originilor – ba chiar la salvagardarea prin origini – ilustrează cristalizarea unei mentalități colective centrate asupra crizei identitare. Ea ocupă peisajul, permite decodarea unor discursuri și controverse și se manifestă cu deosebită vioiciune tocmai acolo unde decidenții politici se așteaptă mai puțin. Acest tip de mentalitate devine matricea de sensibilitate a întregii țări¹.

O criză identitară care se insinuează până și (sau mai ales) în miezul lingvistic, după cum ne arată sociologul, citând dezbaterile din 1991 cu privire la o eventuală reformă ortografică. Foarte repede, subiectul a fost transpus în termeni identitari: partizanii reformei se prezentau ca „progresiști”, adepți ai „deschiderii”, în vreme ce adversarii săi semnav un editorial intitulat „Ortografia este patria noastră”. Problema pertinentei lingvistice a reformei, în funcție de avantajele și inconvenientele ei pedagogice, dispăruse, pentru a lăsa locul unei discuții identitare. Treizeci de ani mai târziu, nimic nu s-a schimbat. În august 2023, un săptămânal generalist, clasat îndeobște ca publicație de centru-dreapta, dedica prima pagină cântărețului Jean-Jacques Goldman. N-ai fi zis că ar fi putut avea vreo legătură cu problema identității. Și totuși, titlul ales era „Anii Goldman: pe când Franța era iubită”².

¹ Paul Yonnet, *Voyage au centre du malaise français. L'antiracisme et le roman national*, Gallimard, Paris, 1993; reeditată la Editura L'Artilleur, Paris, 2022, p. 204.

² *Le Point*, 3 august 2023.

Problema identitară a devenit matricea generală care produce atitudini aparent opuse. Atât mișcările „diferențialiste”, pretins antirasiste, care exaltă rădăcinile și dreptul la diferență al populațiilor imigrate, cât și mișcările identitar-conservatoare, preocupate să prezerve puritatea originilor franceze, sunt deopotrivă simptomele și efectele aceleiași dileme identitare. Împărtășind paradigme și premise identice, toate aceste mișcări contribuie la întreținerea și agravarea ei. Sunt cele două fețe ale aceleiași medalii.

Evident, imigrația este cea care atrage cu precădere tematica identitară.

„Francezii nu mai vor să practice anumite meserii”

Majoritatea francezilor nu doresc continuarea imigrației. Însă, pe 28 august 2023, Institutul Montaigne – sediu al gândirii de dreapta, pe calapodul clasei conducătoare – publica o notă care sublinia importanța majoră a imigrației pentru economia franceză din anii următori. Într-un spirit asemănător, guvernul căuta să rezolve situația muncitorilor fără documente legale din sectoarele confruntate cu dificultăți de recrutare. Arzătoarea nevoie de imigrație – evocând vechea „nevoie urgentă de Planificare” – este cea care nu doar că menține în priză economia, ci ar putea să sporească natalitatea, salvând, prin urmare, sistemul de pensii.

Cum să nu ne mirăm că o țară cu șase milioane de șomeri de toate categoriile întâmpină asemenea dificultăți de recrutare a forței de muncă, în atâtea sectoare? Chiar merită să ne punem întrebări legate de acest paradox.

De obicei, auzim că „francezii nu mai vor să practice anumite meserii”, fără să ne întrebăm ce și cum ar fi de făcut pentru

a schimba situația. De fapt, răspunsul este destul de simplu. În primul rând, francezii nu doresc să exercite acele meserii pentru că e vorba despre locuri de muncă prost plătite. Pentru a rezolva problema, ar trebui mai întâi să mărim salariile și să-i plătim corect pe angajați. Însă goana după câștig, zumzetul obișnuinței și ideologia determină statul și patronatul să prefere continuarea imigrației.

Sistemul nostru social foarte generos descurajează întoarcerea la muncă a milioane de șomeri. Pare de bun-simț să suspendăm alocațiile celor ce refuză un loc de muncă, în loc să facem apel la forța de muncă străină. Apoi, francezii refuză să exercite unele meserii pentru că trăiesc concentrați în metropole. Din cauza costurilor exorbitante din domeniul imobiliar, oamenii simpli au fost izgoniți din metropole și cazați în Franța periferică. Doar imigranții abia veniți pot accepta precarele condiții de locuire oferite proletariatului în metropole sau în zonele turistice. Rari sunt cetățenii francezi dispuși să trăiască într-un imobil dezafectat sau, la grămadă, într-o cameră de serviciu degradată¹... Gentrificarea boemă, penuria mâinii de lucru și imigrația merg împreună. După cum mărturisește Maider Arrosteguy, primarul din Biarritz, teritoriul turistic e foarte gentrificat: „Nu avem candidați pentru hoteluri, restaurante, construcții, servicii casnice sau saloane de înfrumusețare, dar vedem în toate cartierele profesori de yoga, antrenori de Pilates sau guru care predau „serenitatea” prin îmbrățișarea copacilor²...

¹ Regularizarea situației clandestinilor nu va opri exploatarea lor. Și tocmai de aceea patronatul pledează în favoarea ei.

² Véronique Chocron, „Au Pays basque, la crise aiguë du logement réveille le spectre de la violence: «Nos enfants sont exclus de leur territoire»”, *Le Monde*, 4 noiembrie 2022.

Nu putem aborda problema imigrației fără să o avem în vedere pe cea a locuințelor și a rupturii dintre metropole și Franța periferică, pentru că tocmai această ruptură îi îndepărtează pe cei mai mulți salariați de zonele unde se concentrează ofertele de muncă.

Franța a uitat adagiul potrivit căruia nu există meserii proaste. Până prin anii '80, unii muncitori francezi exercitau meserii slab calificate, nu prea bine plătite, dar nicidecum disprețuite. Fiecare își găsea locul și își juca rolul în societate. Acele meserii sunt astăzi descalificate social, pentru că mass-media le-a aruncat în derizoriu, iar școala nu le-a mai acordat atenție. Desconsiderarea lor simbolică s-a manifestat, concret, în trei moduri: posturile desființate n-au fost înlocuite, ceea ce a determinat degradarea globală a calității vieții; apoi, clienții sau utilizatorii au fost obligați să facă ei înșiși muncile respective: aceasta e semnificația automatelor care au înlocuit ghișeele, cu tot cu funcționarii din spatele lor. Vedem asta și în benzinării, unde lucrătorii la pompă au dispărut, fiecare șofer fiind nevoit să iasă din mașină ca să-și facă plinul. Țări superdezvoltate, precum SUA și Japonia, au făcut alegerea inversă: lucrătorii la pompă n-au dispărut și o mulțime de slujbulițe prosperă. În fine, lucrul e preluat de un imigrant: este tendința predominantă în domeniul construcțiilor, al curățeniei, al firmelor de pază și al serviciilor pentru persoane vârstnice. Din pricina acestui fenomen, șomajul de masă și imigrația progresează concertat. Preferăm să avem un francez în șomaj și un imigrant care-i ocupă locul de muncă slab calificat, decât să-l vedem pe primul exercitând acea slujbă. Aceasta pare să țină de specificul național.

Să punem însă cauzele în ordinea lor corectă. Nu s-a apelat la imigranți pentru că francezii refuză să practice unele meserii. Ei nu vor să le mai practice tocmai pentru că s-a apelat la

imigrație. Într-adevăr, recursul masiv la imigrație a devalorizat simbolic și economic acele meserii, ceea ce menține salariile la un nivel scăzut. Francezii care acceptă asemenea posturi se află în minoritate alături de colegi imigranți cu care n-au în comun nici cultura, nici obiceiurile și, adesea, nici limba. Prin urmare, cu cât se recurge mai mult la imigranți, cu atât mai puțin își doresc autohtonii să ocupe asemenea poziții, așa că e nevoie să se apeleze la noi imigranți. Și tot așa. Însă, mai presus de orice, recursul la mâna de lucru provenită din imigrație reprezintă o nouă formă de întoarcere la pulsivitatea colonială care ne structurează imaginarul. Patronii care se laudă la televiziuni că angajează (exploatează ar fi mai corect) imigranți clandestini, deci ilegali, se pot compara cu acei brutali colonizatori de la începutul secolului al XX-lea, mândri că îi „storceau pe purtătorii de caftan”. Omniprezentul nostru imaginar colonial are, după cum se vede, o mulțime de chipuri.

O economie de țară colonială

Mai întâi, economia franceză reproduce modelul colonial. Într-adevăr, pe vremea coloniilor, economia Franței era duală: ea se compunea, pe de o parte, din capitalismul industrial, complet deconectat de colonizare, și, pe de altă parte, dintr-un capitalism rentier, strâns asociat cu ea. Pierre Vermeren observă:

Un capitalism francez comercial și financiar a luat naștere pe fondul competiției coloniale. În acel capitalism nu găseai vreo tehnologie industrială, ci doar orașe, bănci, funcționari, companii de transport și de materii prime. Franța a lăsat moștenire fostelor sale colonii

acest capitalism lipsit de uzine, comercial și rentier: înțelegem de ce, chiar și un secol mai târziu, niciuna dintre ele n-a devenit o țară dezvoltată¹.

Odată cu decolonizarea, Franța lui de Gaulle și Pompidou, din anii 1960–1970, asistă la triumful capitalismului industrial colbertist. Însă, odată cu anii 1980–1990, dezindustrializarea a resuscitat capitalismul rentier de tip colonial, făcând din el modelul economiei actuale. Franța a perpetuat modelul colonial pe propriul ei teritoriu. Să revenim la Pierre Vermeren:

Franța trăiește marea întoarcere a modelului capitalist pe care-l consacrase pe vremea imperiului său colonial: unul financiar, neproductiv, comercial și rentier. Istoria va arăta dacă destructurarea capitalului nostru productiv va fi reprezentat revanșa supremă a trecutului nostru colonial².

Economia franceză începe să prezinte treptat trăsăturile regiunilor colonizate cândva sau a țărilor din lumea a treia. Tot mai puțin capabili să asigurăm prelucrarea produselor cu valoare adăugată, am devenit deficitari în privința produselor de bază pe care le-am putea produce pe plan local. Așa cum subliniază Jean-Michel Quatrepoint,

Franța urmează o logică de țară subdezvoltată. Suntem primul producător mondial de cartofi, dar ne vedem obligați să-i exportăm în Belgia și Olanda, pentru a-i

¹ Pierre Vermeren, „Le grand bond en arrière du capitalisme français”, *Le Figaro*, 8 octombrie 2017.

² *Ibid.*

recupera tăiați în felii și sub formă de chipsuri! Tot așa se întâmplă cu lemnul exportat în China, care se întoarce la noi sub formă de mobilă¹.

Importul de muncitori...

Mai apoi, imigrația perpetuează trecutul nostru colonial. Avem o economie colonială, puțin productivă, de slabă calitate, puternic axată pe cantitate. Numai că populația noastră îmbătrânește și nu mai posedăm un imperiu colonial. Trebuie deci să satisfacem nevoile cantitative ale economiei noastre prin imigranți, noi muncitori și noi consumatori proveniți, cel mai adesea, din fostele colonii. Fără imigrație, modelul nostru economic se prăbușește, dar aceasta nu înseamnă că ne trebuie și mai mulți imigranți! Avem o structură nesănătoasă, asemănătoare unei biciclete fără frâne, pe care se cuvine să o înlocuim. Este nevoie de o schimbare radicală, care comportă relocalizarea, reindustrializarea, precum și accentul pus pe producția de calitate. Într-o economie reindustrializată și orientată spre calitate, mâna de lucru străină ar fi cu mult mai puțin necesară².

Dependența globală de străinătate este una dintre trăsăturile majore ale economiei noastre, pe cele trei paliere indicate de știința economică, respectiv persoanele, mărfurile și capitalurile. În privința persoanelor, Franța suportă o imigrație masivă, care-i

¹ Jean-Michel Quatrepoint, „La France suit une logique de pays sous-développé”, interviu acordat site-ului Elucid (elucid.media) la data de 9 martie 2022.

² După pandemia de Covid, se observă o ușoară reindustrializare, mai ales în sectorul textil și în cel al producției farmaceutice, astfel încât *made in France* revine vizibil, însă tendința este momentan mult prea discretă pentru a modifica structura economiei naționale.

furnizează muncitori și consumatori. Lor li se adaugă turiștii, căci Franța este țara care găzduiește cel mai ridicat număr de turiști, circa 90 de milioane anual. Deși sunt de cinci ori mai populate, Statele Unite se află pe locul al treilea, cu 79 de milioane de vizitatori. Hexagonul e o țară-muzeu, unde turismul ține locul uzinelor! În privința mărfurilor, Franța cumpără de la alții mult mai mult decât vinde. Începând din 2003, balanța comercială anuală a fost deficitară. Un record a fost stabilit în 2022, cu un deficit de 189,5 miliarde de euro, respectiv 7,5% din PIB. Pentru că importă mai mult decât exportă, Franța reprezintă una dintre situațiile comerciale cele mai degradate din Uniunea Europeană. Germania beneficiază de un excedent de 81,8 miliarde de euro, iar Italia (multă vreme deficitară, asemenea Franței) a redevenit excedentară. Acest lucru este valabil și în domeniul capitalurilor: 48% din datoria Franței e deținută de non-rezidenți. În SUA și Regatul Unit, cifra aceasta este de 30%. În Japonia, de 8%. Pe lângă faptul că generează o dependență financiară riscantă pe plan geostrategic, situația respectivă duce la sărăcirea țării. Dacă datoria unui stat e deținută de rezidenți, suma rambursată rămâne în circuitul economic național. Dacă datoria e deținută de investitori străini, fiecare rambursare implică evaporarea capitalurilor spre alte piețe. Imigrația se înscrie deci într-o logică mai amplă, și anume cea a „tropismului extern” al economiei franceze. Resurse umane... mărfuri... bani...: neproducția economie franceză a devenit o gaură neagră care absoarbe continuu perfuzii venite din străinătate. Muncitori africani, maghrebieni și asiatici, produse chinezești și germane, totul fiind finanțat printr-o datorie care sporește capitalurile din toate punctele cardinale: iată o țară care sărăcește cu fiecare zi ce trece.

Imigrația costă Franța mai mult decât îi aduce, însă anumite sectoare au devenit dependente de această mână de lucru

ieftină. Este cazul restaurantelor. La Paris, strivitoarea majoritate a bucătarilor sunt fie africani, fie srilankezi. De câțiva ani, în marile metropole – și de acum, chiar și în orașele provinciale mijlocii – proliferază livrarea alimentelor prin intermediul afganilor sau africanilor, veritabili sclavi al timpurilor moderne.

Același lucru este valabil în sectorul construcțiilor. Pe multe șantiere, mâna de lucru e străină, ceea ce pune grave probleme de siguranță, din cauza cunoașterii deficitare a limbii franceze. În domeniul firmelor de pază, 28% dintre agenții de securitate sunt străini. La fel este și în zona serviciilor de menaj sau de asistență personală privată. Cine dă cu aspiratorul în marile turnuri de afaceri din cartierul La Défense sau în casele burghezilor din Paris și Lyon? Femei de serviciu imigrante. Patronatul din aceste domenii de activitate dictează politica migratorie a Franței. Cum ar putea statul să reducă imigrația, atâta timp cât imigranții, adesea aflați într-o situație ilegală, sunt cei care fac curățenie în sediile sale administrative, în spitale, în rețeaua RER¹ și în trenurile aflate în circulație?

Fenomenul se regăsește până și în sport. Cluburile de fotbal „fac piața” în Africa, echipele de lupte nu se mai pot lipsi de imigranți din Caucaz (Armenia, Georgia, Cecenia, Ingușetia etc.). Până și prestigioasele cabinete de consultanță angajează numeroși tineri experți marocani – bine plătiți, desigur, dar mai puțin bine decât colegii lor francezi.

... și importul de consumatori

Dacă patronatul francez caută muncitori pe care să-i exploateze, el vrea totodată – și chiar mai mult – noi consumatori.

¹ Abrevierea denumirii Réseau Express Régional (n. red.).

Economia franceză se sprijină mai cu seamă pe principala motor, consumul, și nu pe producție. Fără o natalitate puternică, nu există decât două căi pentru a crește consumul: fie creșterea salariilor, fie creșterea numărului de consumatori, prin recursul la imigrație. Patronatul refuză să crească salariile, cu aprobarea statului, căci creșterea salariilor ar alimenta o inflație incompatibilă cu angajamentele monetare europene. În fața concurenței internaționale, creșterea salarială n-ar fi suportabilă decât în prezența unor măsuri protecționiste, interzise de Uniunea Europeană. Rămâne, așadar, numai imigrația, iar statul știe asta foarte bine.

Marea distribuție (retailul), companiile de voiaj și cele aviatice, pentru care întoarcerea sezonieră a imigranților în țările de origine reprezintă o adevărată mană, companiile de telefonie, fericite să le vândă cartele și reduceri care permit apelurile spre Maghreb sau Africa Neagră, piața *halal*-ului, agențiile pentru transferuri bănești, închirierile de apartamente, întreprinderile care renovează și întrețin blocurile unde se înghesuie imigranții, formele de divertisment, medicina, sistemele educative, saloanele de coafură afro și băcăniile exotice, traducătorii certificați, avocații specializați în drepturile străinilor: nu avem cum să cităm aici toate sectoarele de activitate care profită pe seama imigrației, ca sursă de noi clienți și furnizoare de rente. Dacă o persoană nu are loc de muncă, consumul va fi sprijinit grație ajutoarelor sociale. „Cel mai bun exemplu este recent. E vorba despre minorii neînsoțiți, prezenți în teritoriu începând din 2016. De îndată ce pun piciorul pe solul francez, ei generează o rentă de 60.000 de euro, vărsată de colectivitate (și mult mai mare, în caz de boală), care intră imediat în circuitul comercial și financiar”¹.

¹ Pierre Vermeren, *On a cassé la République. 150 ans d'histoire de la nation*, Tallandier, Paris, 2020, p. 239.

Aceste alocații nu sunt acordate din umanism, ci pentru a integra indivizii vizați în ciudatul sistem al „economiei sociale de piață”. A vrea să reducem imigrația – așa cum propun Éric Zemmour, Marine Le Pen, Éric Ciotti sau chiar Emmanuel Macron – este doar o dorință pioasă dacă nu abordăm viciile structurale ale unei economii franceze care consumă mai mult decât produce.

Angoasa demografică

Cauzele acestei situații sunt îndepărtate în timp. Separându-se de primatul feudal al valorizării pământurilor, jurisconsultul Jean Bodin a fost primul care, în secolul al XVI-lea, a afirmat că „numai oamenii reprezintă o bogăție”. Dacă secolul al XVII-lea nu a cunoscut creșteri demografice, în veacul următor, populația Franței a crescut de la 20 de milioane la 27 sau 28 de milioane de locuitori¹. În secolul al XVIII-lea, Franța este „China Europei”, cea mai populată țară europeană, un gigant demografic. Această masă umană va ajunge la Revoluție și va alimenta armatele napoleoniene. După respectiva expansiune, începând din 1800 și până în 1940, pentru un secol și jumătate,

¹ Dispunând de felurite numărări pentru proiectul său de impozitare, Vauban estima că, la începutul secolului al XVIII-lea, populația Franței era de 20 de milioane de locuitori, cifră pe care demografii o confirmă. „Cifra de 20 de milioane era aceeași în secolul al XVII-lea, de-a lungul căruia, practic, nu a existat în Franța vreo creștere demografică. În secolul următor n-a mai fost cazul: dacă la începutul secolului al XVIII-lea estimările vorbeau despre circa 20 de milioane de locuitori, acestea ating 28 de milioane la finalul veacului. Cu alte cuvinte, populația franceză a crescut cu mai mult de o treime; e ca și cum, astăzi, populația Parisului ar crește subit de la 2 milioane la 2.800.000 de locuitori” (Olivier Coquard, *Lumières et révolutions. 1715–1815*, PUF, Paris, 2014, p. 14).

Franța a străbătut o adevărată iarnă demografică. În 1868, Prévost-Paradol, absolvent al Școlii Normale Superioare și jurnalist bântuit de spectrul „decăderii” demografice, scria în *La France Nouvelle* că țara ar trebui să crească numărul cetățenilor săi prin întemeierea unui vast imperiu colonial.

Slăbiciunea demografică s-a agravat din nou prin marea pierdere de sânge din Primul Război Mondial, când un tânăr francez din patru a pierit în luptă, fără a mai socoti ceea ce s-a pierdut prin copiii care n-au mai apucat să se nască. Franța a trăit multă vreme temătoare în fața unei Germanii care era, încă de atunci, mult mai populată, mai tânără și mai fertilă. Iată de ce Michel Debré, obsedat de fantasma germanică, dorea ca Algeria franceză să fie menținută cu orice preț și lauda o viitoare Franță cu „100 de milioane de locuitori”. Până astăzi, toată angoasa demografică, temei al proiectului colonial, ne marchează durabil istoria și subconștientul colectiv, regăsindu-se în discursuri pro-imigrație, precum acesta: „Nu suntem suficient de numeroși. Avem nevoie de imigranți pentru a ne putea finanța pensiile”.

În acest caz, de ce nu încercăm să relansăm natalitatea? Politica familială este o investiție: ea necesită o viziune pe termen lung, deci forța de a te proiecta în viitor și de a executa acțiuni de durată. Prizonieră a proiectelor pe termen scurt, nutrite sub presiune mediatică, elita politică nu mai este, din punct de vedere intelectual, capabilă de o viziune pe termen lung. Ea mizează pe soluția facilă, cu rezultate imediate: imigrația. Patrick Buisson remarcă: „Conducătorii și-au pierdut simțul binelui public”¹.

¹ Interviu video cu Patrick Buisson, „La fin d’un monde”, *Omerta*, disponibil pe YouTube.

Refuzul democrației

Putem fi surprinși atunci când vedem că stânga politică se aliază cu patronatul pentru a favoriza imigrația. Să nu uităm însă că stânga s-a aflat la originea colonizării, în pofida opoziției dinspre dreapta naționalistă, ostilă proiectului colonial. Pe când stânga visa să compenseze pierderea Alsaciei și Lorenei prin colonizare, Paul Déroulède – lider al dreptei antiparlamentare – exclama: „Am pierdut două surori și voi îmi oferiți douăzeci de servitoare”. El critica astfel o aventură colonială care deturna atenția de la „linia albastră a munților Vosgi” și de la revanșa contra Germaniei, pentru a cuceri provinciile pierdute.

Potrivit unui sondaj efectuat de către agenția Cluster17, alegătorii de stânga sunt, statistic, cei care utilizează cel mai mult platformele pentru livrarea de mâncare la domiciliu, ai căror angajați sunt cu precădere imigranți clandestini¹. Alianța dintre patronatul liberal și stânga umanitaristă favorizează astăzi imigrația, tot așa cum ieri încuraja colonizarea.

Până și azi, imigrația este susținută mai mult de lumea elitelor decât de către oamenii obișnuiți, care tind să o respingă. La fel era și în secolul al XIX-lea, în timpul colonizării: elitele o sprijineau, pe când poporul o trata cu indiferență, dacă nu cu ostilitate.

Burghezia profită cel mai mult de pe urma unei imigrații care-i furnizează bone africane sau filipineze, femei de serviciu prost plătite și băcani maghrebieni sau srilankezi care, în marile orașe, țin magazinele deschise până târziu. Oamenii obișnuiți nu au acces la această nouă formă de servitute. În

¹ Într-o postare pe Twitter [actuala platformă X – n. red.], jurnalista Eugénie Bastié pomenea umoristic despre trecerea „de la stânga caviar la stânga Uber Eats”.